

ДОШКІЛЬНЕ ВИХОВАННЯ

УДК 373.2.091.2:331.548]:791.228

ГНІЗДІЛОВА Олена

д-р. пед. наук, професор, завідувач кафедри дошкільної освіти, Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка, вул. Остроградського, 2, м. Полтава, Полтавська обл., Україна, 36003.

E-mail: gnizdilovae@gmail.com

ЛУКАШОВА Юлія

аспірант кафедри дошкільної освіти, Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

вул. Остроградського, 2, м. Полтава, Полтавська обл., Україна, 36003.

E-mail: julia.lukashova95@gmail.com

ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТФІЛЬМІВ У ПРОЦЕСІ РАННЬОЇ ПРОФОРІЄНТАЦІЇ ДОШКІЛЬНИКІВ

Анотація. У статті висвітлено особливості ранньої профорієнтації в дошкільному закладі. Доведено, що мультфільми є ефективним засобом ознайомлення дітей з професіями та виховання працелюбності. Виявлено, що профорієнтаційна робота у ЗДО носить пропедевтичний характер і не пов'язана з вибором професії, а спрямована на появу в дітей інтересу до професійної діяльності дорослих і бажання працювати. Схарактеризовано основні завдання профорієнтаційної роботи з дітьми в дошкільному закладі, реалізація яких можлива за умови включення мультиплікаційної продукції в освітній процес ЗДО. З'ясовано, що все більшої популярності, як засіб впливу на дитину, набирають мультфільми, які допомагають зробити процес засвоєння різноманітної інформації більш живим, цікавим, переконливим та виконують неабияку виховну, пізнавальну і розвивальну функції. Для проведення профорієнтаційної роботи з дошкільниками нами було проаналізовано низку радянських та сучасних мультфільмів, які націлені на виховання у дітей поваги до праці, ознайомлення їх із професійним світом дорослих. Під час аналізу нами було виявлено, що образ людини трудівника був яскраво висвітлений в часи радянського кінематографу, а на сучасному етапі розвитку комп'ютерних технологій режисери мультфільмів усе менше уваги приділяють темі професій і праці. Звернена увага на такі мультиплікаційні роботи як: «Ким бути?» («Союзмультфільм»), «Як Петрик П'яточкін слоників рахував» («Київнаукфільм»), «Три коти» (СТС Media і «Metrafilms») і «Калейдоскоп професій» («Кінокомпанія ПАРАМУЛЬТ»), які відзначаються виховною цінністю, цікавим сюжетом і гарним музичним супроводом, що допомагає привернути велику аудиторію маленьких глядачів й урізноманітнити процес профорієнтації дошкільників. Запропонована методика використання відеосюжетів із мультфільмів, яка передбачає три етапи роботи: а) пропедевтичний; б) переглядовий; в) рефлексивний (оцінний). Надано рекомендації вихователям, щодо впровадження мультфільмів у профорієнтаційний процес ЗДО.

Ключові слова: мультфільми, рання профорієнтація, ознайомлення дітей з професіями, працелюбність, дошкільники.

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Динамічні, трансформаційні процеси які відбуваються в сучасному суспільстві висувують перед освітою завдання забезпечити підготовку людини до ефективної, конкурентоспроможної життєдіяльності. У зв'язку з цим виникає потреба формування успішної і мобільної особистості, здатної швидко адаптуватися до нових умов, приймати самостійні рішення та засвоювати прогресивні ідеї.

Саме тому, все більшої ролі набуває рання профорієнтація, яка має починатися з дошкільного дитинства й супроводжувати всю трудову біографію людини. У дошкільному закладі відбувається, безпосередньо, самовизначення дитини, яке ще не пов'язане з вибором професії. Правильно організована профорієнтаційна робота допоможе поступово формувати в дошкільника готовність самостійно планувати, аналізувати та здійснювати свій шлях професійного розвитку. Для реалізації завдань педагоги використовують різноманітні засоби та методи роботи. Усе більшої популярності набувають мультфільми, адже діти знайомляться з світом медіа майже з самого народження і постійно перебувають в ньому. Мультиплікаційні фільми не тільки допомагають цікаво проводити час, а й підвищують обізнаність з назвами професій та особливостями професійної діяльності людей, формують первинні уявлення про лінь і працьовитість, виховують повагу до праці людини, розвивають мислення, формують світогляд.

Аналіз останніх джерел і публікацій. Питання ознайомлення дітей з працею дорослих не є новим у науці і висвітлено в працях Л. Артемової [2], Г. Беленької [3], З. Борисової [5], Т. Введенської [5], Н. Кудикиної [2], Т. Макеєвої [11], В. Логінової [10], І. Шкільної [2] та інших. Проблема ознайомлення дітей дошкільного віку з професіями знайшла своє відображення в дослідженнях А. Булак, Д. Сергєєвої (виховання поваги професій дорослих), В. Глозової, В. Сафонової (ознайомлення з працею хліборобів), Г. Макеєвої, Г. Марочко, Є. Нікітіної (ознайомлення з сільськогосподарською працею), Л. Пісоцької (формування знань про робітничі професії). Про необхідність профорієнтаційної роботи в дошкільних закладах відмічали М. Антонова [1], І. Гришнієва [1], Н. Захаров [8], О. Чігіріна [15], І. Єршова [7]. Тема впливу мультиплікації на дитину знайшла своє відображення у працях Л. Бірюкової [4], Н. Гавриш [6], Г. Клокової [6], К. Крутій [9], О. Міненко [12], Р. Силко [14], Н. Северенчук [13] та інших науковців.

Проте, питання використання мультфільмів у процесі ранньої профорієнтації дотепер у науці залишається недослідженим.

Формулювання цілей статті. Здійснити ґрунтовний аналіз мультиплікаційної продукції з проблеми ознайомлення дітей з працею дорослих, а також розробити методичні рекомендації щодо використання мультфільмів в процесі ранньої профорієнтації дошкільників.

Виклад основного матеріалу дослідження. Дошкільне дитинство – це короткий але важливий період для емоційного, соціального та психологічного становлення особистості дитини. Саме в ці роки закладаються перші уявлення про навколишній світ, проявляються здібності, інтереси, вміння в тій чи іншій діяльності. Знання психологічних та педагогічних особливостей дітей в

дошкільні роки допоможуть прогнозувати їхнє особисте та професійне зростання в майбутньому.

Профорієнтація у дитячому садку носить пропедевтичний характер і спрямована на стимулювання появи у дітей раннього інтересу до професійної діяльності дорослих, його закріплення і розширення знань про світ професій. Для досягнення цієї мети перед працівниками дошкільних закладів стоять такі завдання:

- розвивати емоційно-позитивне ставлення до людини трудівника, почуття поваги до людей різних професій;
- формувати уявлення про необхідність трудової діяльності в житті людей, виховувати дбайливе ставлення до праці дорослих і результатів їхньої праці;
- розвивати пізнавальну активність, інтерес до професій дорослих;
- формувати узагальнені уявлення про структуру трудового процесу, розуміння взаємозв'язку між компонентами трудової діяльності;
- викликати у дітей бажання навчитися виконанню трудових дій представників різних професій;
- орієнтувати дошкільників на вибір професій;
- розвивати базові якості особистості, зокрема, працелюбність [7, с. 32].

Реалізація цих завдань можлива за умови включення мультиплікаційної продукції в освітній процес ЗДО. Адже, мультфільми є дієвим засобом впливу на особистість дитини дошкільного віку. Їх використання в освітньому процесі сприяє розширенню обізнаності дітей про соціальну дійсність, формуванню еталонів поведінки. У процесі перегляду дошкільники засвоюють соціальні настанови і цінності шляхом зіставлення себе з персонажами мультфільмів, копіювання поведінки, наслідування головних і другорядних героїв.

Сюжети мультфільмів побудовані на простих життєвих ситуаціях, з якими діти можуть зіткнутися в реальності. За допомогою яскравих прикладів малюкам демонструють правильний або хибний (який висміюється) зразок дій. Персонажі наділені позитивними якостями стають еталоном поведінки і прикладом для наслідування. Під час перегляду мультиплікації діти дізнаються про великий світ професій завдяки виразним образам та персонажам. Порівнюючи себе з улюбленими героями дитина має можливість навчитися позитивно сприймати себе, виявити власні інтереси до певного виду діяльності. А події, що відбуваються в мультфільмі, дозволяють підвищити обізнаність про назви професій, знаряддя, які в ній використовуються, місце та функції роботи, важливість праці для суспільства. Кожен мультфільм несе в собі моральну настанову, яка за допомогою прикладів героїв стає зрозумілою всім глядачам.

Для проведення профорієнтаційної роботи з дітьми дошкільного віку нами було здійснено підбір та аналіз мультфільмів, які націлені на виховання поваги до праці, та їхнє ознайомлення дітей з професійним світом дорослих.

Образ людини трудівника яскраво висвітлений в мультиплікованих фільмах радянських часів, основною ідеєю яких було виховання у дітей поваги до праці та бажання працювати. Історії, які у них представлені, відзначаються високим моральним посилом до глядача, цікавими персонажами, наближенням вигляду героїв та ситуацій до реальності. Мультфільми студії «Союзмультфільм» короткометражні та мають не складний сюжет, тому можуть використовуватись на заняттях у повному обсязі.

Однією з головних ідей мультфільмів цього періоду була боротьба з лінню і небажанням працювати, наприклад: «Вовка в тридев'ятому царстві» (1965 р.) привчає до самостійності та має велику кількість цікавих персонажів – ледачого Вовку, працюючого царя, веселих братів-близнюків, розумних Василис. Ще одним прикладом мультфільму, де головний герой не був завзятим робітником є – «Пісня мишеняти» (1967 р.), в якому лише порада друзів допомогла Мишеняті побороти ліню та стати вправним будівельником. «Шапка – невидимка» (1973 р.), «Маша більше не ледащо» (1978 р.) яскраво передають негативний результат лінощів. «Казка про ліню» (1976 р.) націлює на розуміння того, що чим більше людина працює, тим менше шансів у ліні здолати її. «Так зійде» (1981 р.) доводить до думки, що всі справи потрібно доводити до кінця.

Про складну працю представників різних професій розповідається в: «Дядя Стьопа – міліціонер», який знятий у 1964 році і є екранізацією однойменного твору С. Михалкова про славного міліціонера-велетня Стюпу, який робить багато добрих і сміливих справ. У мультиплікаційному фільмі «Бравий інспектор Мамочкин» діти дізнаються про інспектора ДАІ, що слідкує за спокоєм в місті та виконанням правил дорожнього руху. У мультфільмі «Про бегемота, який боявся щеплень» (1966 р.) про професію лікаря, «Кіцин дім» – пожежника, «Пошта» (1929 р.) та «Троє із Простоквашено» (1978 р.) – працівників поштової служби.

Однією з найкращих робіт української мультиплікації є – «Як Петрик П'яточкін слоників рахував», знятий у 1984 р. студією «Київнаукфільм». Мультфільм, який не залишить нікого байдужим, адже в ньому розкрита така знайома кожному вихованцю історія про непосидючого і невихованого Петрика, окремі риси якого може знайти в собі кожна дитина. Мультик знайомить з складною й відповідальною працею вихователя та має виховну цінність – поведься з іншими так, як би ти хотів, щоб поводитися з тобою.

Особливої уваги заслуговує цікавий, легкий для сприйняття мультфільм «Ким бути?» (1948 р.), у текст якого покладений вірш В. Маяковського. Головні герої – брат і сестра Кнопочкині, роздумують ким вони стануть коли виростуть. Шукаючи найкращу з професій, діти розповідають про працю столяра, інженера, лікаря, робітника заводу, шахтаря, водія, пілота, маляра, моряка, повара, музиканта, пожежника і доходять до висновку, що всі професії однаково важливі. Однією з виховних цілей, яку підносить мультфільм є підтримання гендерної рівності у виборі професії.

Сучасний кінематограф трансформувався докорінним чином, на зміну реалістичного живопису і графіки, прийшло застосування спеціальних комп'ютерних програм. Психологи стверджують, що сучасні мультфільми характеризуються одоросленням персонажів, тобто наближення їхньої поведінки, рис до зразка дорослої людини, ускладненням мультиплікаційного сюжету, перенасиченням зайвими деталями [12, с. 193]. Не можна не погодитися з думкою науковців про негативний вплив сучасних мультфільмів на поведінку і формування світогляду дитини. Але слід зазначити, що деякі з них відзначаються високою виховною цінністю, а яскрава графіка, музичний супровід і цікавий сюжет привертають велику аудиторію маленьких глядачів. Зважаючи на це, пропонуємо мультфільми і мультсеріали, які можна використовувати у дошкільному закладі з метою ознайомлення дітей з професією та виховання такої риси характеру, як працелюбність. Більшість

мультфільмів довготривалі, тому для перегляду в ЗДО слід використовувати найбільш яскраві фрагменти.

«Зоотрополіс» – комп'ютерно анімаційний фільм знятий у 2016 році кінокомпанією «Walt Disney Pictures» (США), дубльований українською мовою студією «Le Douyen». Мультфільм переносить глядачів до сучасного міста населеного антропоморфними тваринами. Головна героїня – кролиця Джуді Гопс, яка з дитинства мріяла стати поліцейським та прагнула довести іншим, що «Хто завгодно може стати, ким завгодно». Автори фільму наділили її такими рисами як впертість, цілеспрямованість та сила духу, що допомагає маленькій кролиці боротися з стереотипами, які склалися у суспільстві. Мультфільм зачіпає такі теми як булінг, гендерна нерівність, поділ людей на класи. Під час перегляду діти знайомляться з роботою працівників поліцейського відділку, а також з професією мера міста, журналістів, працівників кафе, телебачення, будівельника. Головна мораль мультфільму – не важливо ким ти є, а те чи готовий ти докласти зусилля щоб досягти мети.

«Балерина» – анімаційний фільм-мюзикл, знятий в 2016 році (Канада, Франція), який можна переглянути українською мовою. Мультфільм розповідає про життя 11-річної сироти Феліс, яка має мрію – стати балериною. Дівчинка на своєму шляху зустрічає складні випробування: втрачає батьків, перебуває у дитячому будинку з суворими наглядачами. Для досягнення своєї мети вона має старанно тренуватися, прокидатися кожного дня о п'ятій ранку, виконувати складні завдання, та ще й терпіти насмішки інших дівчаток. Але маленька зірка не помічає перепон і упевнено крокує до своєї цілі, а підтримка друзів допомагає їй стати справжньою танцівницею.

«Рататуй» – анімаційний фільм від студії «Pixar» (2007 р., США), дубльований для українських глядачів компанією «Невафільм Україна». Сюжет якого знайомить глядачів з роботою працівників ресторану (шеф-кухара, кухарів, офіціантів, ресторанного критика, інспектора) та тонко передає атмосферу паризької кухні. Головний персонаж – щур Ремі мріє готувати та має надзвичайно тонкий нюх та відчуття смаку. Зважаючи на те, що щур та кухня речі непеєднані, це бажання здається нездійсненним, але везіння та величезний талант сприяють тому, що Ремі стає не тільки кухаром, а ще й відкриває свій ресторан.

«Три коти» – анімаційний серіал для дітей дошкільного віку від студій ООО «Студії Метрафільмс» та «Metrafilms» (2015-теперішній час, Росія, США), який розповідає про життя трьох кошенят, їхньої родини та друзів. Головні персонажі – Печиво, Пудинг і маленька сестра Цукерочка, які люблять солодощі та досліджують все навколо себе. Щодня їх допитливий розум приводить до нових пригод, завдяки пораді своїх батьків кошенята завжди приймають правильні рішення. Також серіал містить серії, які демонструють дітям великій світ професій, а саме знайомлять з працею стоматолога, пожежника, археолога, бібліотекаря, поштаря, працівників цукерні, магазину, ресторану, поліції, служби надзвичайних ситуацій.

«Калейдоскоп професій» – профорієнтаційний мультсеріал для дітей дошкільного віку від «Кінокомпанії ПАРАМУЛЬТ» (Росія), який входить до проекту «Навігатор». У центрі сюжету два брати Діма і Льоша Дотошкіни, які вивчають професії і спеціальності, а також такі теми, як праця, робота, кар'єра, працелюбність, можливості самовизначення і професійної орієнтації. Мультсеріал охоплює всі типи професій з різних галузей і видів діяльності,

зустрічаються робочі та інженерні спеціальності, творчі, соціальні і навіть екстремальні. Окремий випуск присвячений професіями майбутнього, а також найбільш затребуваним професіям у виробництві і науці. Мультсеріал покликаний викликати у дітей інтерес до світу професій, а також бажання працювати.

«Уроки тітоньки Сови» – анімаційний навчальний мультсеріал від студії ТО «Маски» (2002-2009 р., Україна). Головна героїня – тітонька Сова, яка разом зі своїми помічниками знайомить дітей з різними галузями знань, основами етикету, естетики та безпеки поведінки. У серіях «Азбука грошей» тітонька Сова вчить, що слід робити щоб стати щасливим та заможним, а саме з самого дитинства старанно вчитися, бути наполегливим і працелюбним, виявляти кмітливість і підприємливість. Під час перегляду серій діти дізнаються про такі поняття як гроші, ціна, сімейний бюджет, економність, робота, зарплата. А також про те, що потрібно докласти багато зусиль, щоб чогось досягти.

Аналіз сюжетів мультфільмів і мультсеріалів з проблеми ознайомлення дітей з працею та професіями дає змогу надати рекомендації, щодо їх використання в навчально-виховному процесі ЗДО. Пропонуємо перелік мультиплікацій, який підібраний за такими показниками як вік дітей, сюжет, тривалість, мовлення героїв:

- *молодший дошкільний вік.* Мультсеріал «Три коти». Тривалість перегляду 5 хв.

- *середній дошкільний вік.* Мультфільми: «Пісня мишеняти», «Шапка – неведика», «Маша більше не ледащо», «Так зійде», «Як Петрик П'яточкін слоників рахував». Тривалість перегляду 10 хв.

- *старший дошкільний вік.* Мультфільми: «Вовка в тридев'ятому царстві», «Казка про лінь», «Дядя Стьопа – міліціонер», «Бравий інспектор Мамочкин», «Про бегемота, який боявся щеплень», «Кицин дім», «Пошта». Мультсеріали: «Калейдоскоп професій», «Уроки тітоньки Сови». Відеофрагменти з мультфільмів: «Троє із Простоквашено», «Зоотрополіс», «Балерина», «Рататуй». Тривалість перегляду 15-20 хв.

Методика використання відеосюжетів із мультфільмів передбачає три етапи роботи: а) пропедевтичний; б) переглядовий; в) рефлексивний (оцінний). Ці етапи підкріплюються спеціальними завданнями, виконання яких вимагає від дошкільників концентрації уваги [9, с. 89].

Пропедевтичний (підготовчий) етап передбачає введення дітей у сюжетну лінію. Готуючи дошкільників до перегляду мультфільму, необхідно провести коротку вступну бесіду, під час якої вихователь нагадує дітям про особливості професійної діяльності дорослих, основні знаряддя праці професії, яка розглядається, обговорює разом з ними основне її призначення та важливість у житті людей.

Переглядовий етап вміщує безпосередній перегляд мультфільму (фрагменту), в ході якого педагогу необхідно давати коментарі, зосереджувати увагу дітей на деталях. Після перегляду мультфільму доцільно провести бесіду, обговорити поведінку, дії героїв, щоб впевнитись, що діти правильно розуміють зміст мультфільму.

На заключному, рефлексивному етапі дошкільнята висловлюють свої враження від побаченого, рекомендуємо провести бесіди за змістом мультфільму, а також надати можливість дошкільнятам уявити себе на місці героя, цю діяльність вихователь стимулює запитаннями (Як би ти вчинив(ла)

якби був на місці Петрика? Якби ти став(ла) поліцейським, які завдання ти б виконував(ла)? Щоб ти змінив(ла) у цьому мультфільмі?).

Слід зазначити, що використання мультфільмів на заняттях не є розвагою для дітей, а навчальним матеріалом, який спонукає до роздумів, аналізу поведінки та образів героїв. Тому працівникам дошкільних закладів необхідно організовувати перегляд мультиплікацій у першу половину дня. У цей час дошкільники більш активні, бадьорі й готові до сприйняття інформації. Під час заняття потрібно зважати на тривалість мультфільму та відстань між екраном й очима дитини (не менше двох метрів). Профорієнтаційні мультфільми мають сприяти отриманню нових знань, вчити шукати причинно-наслідкові зв'язки, демонструвати наслідки поганих та хороших вчинків героїв, виховувати повагу до праці, викликати цікавість та інтерес до світу професії.

Висновки дослідження і перспективи подальших розвідок. Під час аналізу мультиплікаційної продукції, нами було виявлено, що у процесі розвитку кінематографу мультфільми набули значних змін, від активного використання профорієнтаційної тематики в радянський період, до значного її зменшення в світі сучасної кіноіндустрії. Зважаючи на те, що український кінематограф довгий період не розвивався, на сучасному етапі немає достатньої бази мультфільмів профорієнтаційного змісту, які б можна було переглянути українською мовою. Але слід зазначити, що розвиток комп'ютерних технологій, поява YouTube та інших сервісів, надали можливість для створення навчальних мультфільмів та серіалів, які є доступними для всіх батьків та вихованців.

Для покращення ефективності ознайомлення дітей з професіями нами була розроблена методика використання мультфільмів на заняттях в ЗДО, яка передбачала підбір мультиплікацій за рядом показників (вік дітей, сюжет, тривалість, мовлення героїв) та надання рекомендацій вихователям щодо їх впровадження в освітній процес.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Антонова М. В., Гришняева И. В. Ранняя профорієнтація как элемент социально-коммуникативного и познавательного развития детей дошкольного возраста. *Современные наукоемкие технологии*. 2017. № 2. С. 93-96.
2. Артемова Л. В., Кудикіна Н. В., Школьна І. К. Ознайомлення дітей з працею дорослих. Київ: Радянська школа, 1988. 174 с.
3. Беленька Г. Ким хочуть стати наші діти? Проблеми трудового виховання. *Дошкільне виховання*. 2008. №5. С.5-6.
4. Бирюкова Л. А. Мультипликационные образовательные технологии и мульт-терапия. *Наука и образование: открытия, перспективы, имена*. 2013. № 1. С. 23-28.
5. Борисова З. Н., Введенська Т. В. Виховання в праці. К., 1977. 80 с.
6. Гавриш Н. В., Клокова Г. А. Вплив мультфільмів на формування моральної свідомості у дітей. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*. 2013. № 13 (272). Ч. II. С.103-110.
7. Єршова І. В. Організація роботи з ранньої профорієнтації дошкільників. *Нива знань*. 2013. №1. С. 32-33.
8. Захаров М. М. Професійна орієнтація дошкільнят. М.: Просвітництво, 1988. 228 с.

9. Крутій К. Л. Медіадидактичні особливості використання мультфільмів як засобу навчання мови і розвитку зв'язного мовлення дошкільників. *Наукові записки. Серія: Педагогіка*. 2013. № 3. С. 85-90.
10. Логінова В. Формування уявлення про працю дорослих. *Дошкільне виховання*. 1978. № 10. С. 56-63.
11. Макеева Г. Формирование представлений о труде взрослых. *Дошкольное воспитание*. 1989. №2. С. 83-85.
12. Міненко О. О. Психологічний аналіз сучасної мультиплікаційної продукції та її вплив на психічний розвиток дитини. *Збірник наукових праць К-ПНУ імені Івана Огієнка, Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України « Проблеми сучасної психології»*. 2018. Випуск 41. С. 188-205.
13. Северенчук Н. Вплив анімаційних фільмів на розвиток психічних процесів дитини. *Психолог*. 2007. № 4. С. 17-21.
14. Силко Р. М. Мульттєрапія як технологія виховання дітей. Активна мульттєрапія. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки*. 2014. № 120. С. 188-190.
15. Чігіріна О. В. Форми профорієнтаційної роботи в умовах ДНЗ. *Дошкільний навчальний заклад*. 2011. № 3. С. 3-30.

Стаття надійшла до редакції 16.12.2019.

ГНИЗДИЛОВА Елена

д-р. пед. наук, професор, заведуючий кафедрою дошкільного образования, Полтавского национального педагогического университета имени В. Г. Короленко.

ул. Остроградского, 2, г. Полтава, Полтавская обл., Украина, 36003.

E-mail: gnizdilovae@gmail.com

ЛУКАШОВА Юлия

аспирант кафедри дошкільного образования, Полтавского национального педагогического университета имени В. Г. Короленко

ул. Остроградского, 2, г. Полтава, Полтавская обл., Украина, 36003.

E-mail: julia.lukashova95@gmail.com

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ МУЛЬТФИЛЬМОВ У ПРОЦЕССЕ РАННЕЙ ПРОФОРИЕНТАЦИИ ДОШКОЛЬНИКОВ

Резюме. В статье описаны особенности ранней профориентации в дошкольном учреждении. Доказано, что мультфильмы являются эффективным средством ознакомления детей с профессиями и воспитания трудолюбия. Выявлено, что профориентационная работа в детском саду носит пропедевтический характер и не связана с выбором профессии, а направлена на возникновение у детей интереса к профессиональной деятельности взрослых и желание работать. Охарактеризованы основные задачи профориентационной работы с детьми в дошкольном учреждении, реализация которых возможна при условии включения мультипликационной продукции в образовательный процесс.

Выяснено, что все больше популярными станут мультфильмы как средство воздействия на ребенка, которые помогают сделать процесс усвоения различной информации более живым, интересным, убедительным и выполняют большую воспитательную, познавательную и развивающую функции. Для проведения профориентационной работы с дошкольниками мы проанализировали ряд советских и современных мультфильмов, которые нацелены на воспитание у

детей уважения к труду, ознакомление их с профессиональным миром взрослых. В процессе анализа мы выяснили, что образ человека труженика был ярко освещен во времена советского кинематографа, а на современном этапе развития компьютерных технологий режиссеры мультфильмов все меньше внимания уделяют теме профессий и труда.

Обращено внимание на такие мультипликационные работы как: «Кем быть?» («Союзмультфильм»), «Как Петя Пяточкин слоников считал» («Киевнаучфильм»), «Три кота» (СТС Media и «Metrafilms») и «Калейдоскоп профессий» («Кинокомпания ПАРАМУЛЬТ»), которые отмечаются воспитательной ценностью, интересным сюжетом и хорошим музыкальным сопровождением, привлекают большую аудиторию маленьких зрителей и помогают разнообразить процесс профориентации дошкольников.

Предложенная методика использования видеосюжетов с мультфильмов, которая предусматривает три этапа работы: а) пропедевтический; б) просмотровой; в) рефлексивный (оценочный). Разработаны рекомендации воспитателям, по внедрению мультфильмов в профориентационный процесс в детском саду.

Ключевые слова: мультфильмы, ранняя профориентация, ознакомление детей с профессиями, трудолюбие, дошкольники.

HNIZDILOVA Olena

Doctor of pedagogical Sciences, Full Professor, Head of the Department of Preschool Education, Poltava V. G. Korolenko National Pedagogical University, Ukraine, 36003, Poltava, 2, Ostrogradski Street.

E-mail: gnizdilovae@gmail.com

LUKASHOVA Yuliia

Post-graduate Student at the Department of Preschool Education, Poltava V. G. Korolenko National Pedagogical University, Ukraine, 36003, Poltava, 2, Ostrogradski Street.

E-mail: julia.lukashova95@gmail.com

THE USE OF CARTOONS IN THE EARLY CAREER GUIDANCE OF PRESCHOOLERS

Summary. The article highlights the features of early career guidance in a preschool institution. It has been proven that cartoons are an effective means of familiarization of children with professions and the formation of diligence. The main objectives of the career guidance of children in preschool institutions have been described. The realization of these objectives is possible if cartoons are included in the educational process in preschool educational institutions. A method of using cartoon videos has been worked out. Recommendations have been given to educators regarding the introduction of cartoons in the process of career guidance in preschool educational institutions.

Keywords: cartoons, early career guidance, familiarization of children with professions, diligence, preschoolers.

Abstract. Introduction. Due to the dynamic and transformational processes taking place in today's society, early career guidance is increasingly essential. It aims to raise a successful and independent personality, able to quickly adapt to new conditions. Excellently organized career guidance will help kindergarten teachers to gradually develop preschoolers' willingness to plan, analyze, and continue their path of professional development. To achieve educational goals, kindergarten teachers use a

variety of tools and methods, though, among them, cartoons are becoming more and more popular.

Analysis of publications. The issue of familiarization of children with the work of adults is not new in science and is highlighted by L. Artemova, H. Bielienka, Z. Borysova and others. M. Antonova, I. Hryshniaieva, N. Zakharov, O. Chihirina, I. Iershov noted the necessity of career guidance in preschool institutions. The problem of the impact of cartoons on a child is reflected by L. Biriukova, N. Havrysh, H. Klokovala, K. Krutss, and other scholars.

Purpose. The purpose is to carry out a thorough analysis of cartoons about familiarization of children with the work of adults and to develop methodical recommendations on the use of cartoons in the early career guidance of preschoolers.

Results. Career guidance in a kindergarten is propaedeutic in nature. It aims at stimulating the expression of children's early interest in adult professional activity, the strengthening of this interest, and the expansion of knowledge about the world of professions. This activity will be the most effective if cartoons are involved in preschool educational institutions. To guide preschoolers, we have chosen and analyzed cartoons aimed at encouraging respect for work and their introduction to the professional life of adults.

Conclusion. To improve the familiarization of children with the professions we have developed a method of using cartoons during the classes in preschool educational institutions, which provided a selection of cartoons on several indicators (age of children, storyline, duration, heroes' speech) and guide educators on their implementation in the educational process.

REFERENCES

1. Antonova M. V., Grishnjaeva I. V. (2017). Rannjaja proforientacija kak jelement social'nokommunikativnogo i poznavatel'nogo razvitija detej doshkol'nogo vozrasta [Early career guidance as an element of socio-communicative and cognitive development of preschool children]. *Modern high technology*. 2. 93-96 [in Russian].
2. Artemova L. V., Kudykina N. V., Shkolna I. O. (1998). Oznaiomlennia ditei z pratseiu doroslykh [Familiarizing children with the work of adults]. K. [in Ukrainian].
3. Bielienka H. (2008). Kym khochut staty nashi dity? Problemy trudovoho vykhovannia [Who do our kids want to become? Problems of labor education.]. *Preschool education*. 5. 5-6 [in Ukrainian].
4. Birjukova L. A. (2013). Mul'tiplikacionnye obrazovatel'nye tehnologii i mul't-terapija [Cartoon educational technology and cartoon therapy]. *Science and education: discoveries, perspectives, names*. 1. 23-28 [in Russian].
5. Borysova Z. N., Vvedenska T. V. (1997). Vykhovannia v pratsi [Education in work]. K. [in Ukrainian].
6. Havrysh N. V., Klokovala H. A. (2013). Vplyv multfilmiv na formuvannia moralnoi svidomosti u ditei [The influence of cartoons on the formation of moral consciousness in children]. *Bulletin of Taras Shevchenko National University*. 13 (272). 103-110 [in Ukrainian].
7. Yershova I. V. (2013). Orhanizatsiia roboty z rannoï proforiientatsii doshkilnykiv [Organization of early vocational guidance for preschoolers]. *Field of knowledge*. 1. 32-33 [in Ukrainian].

8. Zakharov M. M. (1988). Profesiina orientatsiia doshkilniat [Professional orientation of preschool children]. M.: Enlightenment [in Ukrainian].
9. Krutii K. L. (2013). Mediadydaktychni osoblyvosti vykorystannia multfilmiv yak zasobu navchannia movy i rozvytku zviaznoho movlennia doshkilnykiv [Media-specific features of the use of cartoons as a means of language learning and the development of communicative communication by preschoolers]. *Proceedings. Series: Pedagogy*. 3. 85-90 [in Ukrainian].
10. Lohinova V. (1978). Formuvannia uiavlennia pro pratsiu doroslykh [Formation of an idea of the work of adults]. *Preschool education*. 10. 56-63 [in Ukrainian].
11. Makeeva G. (1989). Formirovanie predstavlenij o trude vzroslykh [The formation of ideas about the work of adults]. *Preschool education*. 2. 83-85 [in Russian].
12. Minenko O. O. (2018). Psykholohichniy analiz suchasnoi multiplykatsiinoi produktsii ta yii vplyv na psykhičniy rozvytok dytyny [Psychological analysis of modern cartoon production and its impact on the mental development of the child]. *Collection of Scientific Papers of the Ivan Ogienko K-National University of Ukraine, GS Kostyuk Institute of Psychology of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine "Problems of Modern Psychology"*. 41. 188-205 [in Ukrainian].
13. Severenchuk N. (2007). Vplyv animatsiinykh filmiv na rozvytok psykhičniykh protsesiv dytyny [The impact of animated films on the development of the child's mental processes]. *Psychologist*. 4. 17-21 [in Ukrainian].
14. Sylko R. M. (2014). Multterapiia yak tekhnolohiia vykhovannia ditei. Aktyvna multterapiia [Multitherapy as a technology of raising children. Active cartoon therapy]. *Bulletin of Chernihiv National Pedagogical University. Series: Pedagogical Sciences*. 120. 188-190 [in Ukrainian].
15. Chihirina O. V. (2011). Formy proforientatsiinoi roboty v umovakh DNZ [Forms of vocational guidance work in the conditions of DNZ]. *Preschool educational institution*. 3. 3-30 [in Ukrainian].

(англійською переклала О. Палеха – викладач іноземних мов
Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка)